Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 198 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIRDAY, OCTOBER 17, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЖОВТНЯ 1997 р. Ч. 198 РІК CIV.

КРИМ ПРОГОЛОСИВ РОСІЙСЬКУ МОВУ ОФІЦІЙНОЮ

Симферопіль. — 15-го жовтня Верховна Рада Криму проголосила російську мову офіційною на території півострова і проголосувала за негайний перехід на московський час, повідомили засоби масової інформації.

Лише півроку тому кримські депутати вирішили були перейти на київський час. Від 1994 до 1997 року в автономії діяльним був московський час як символ опозиції до української влади в Києві.

Третина 75-членного парляменту на знак протесту не брала участи у голосуванні.

Конституція України проголошує лише українську мову державною, однак російська мова продовжує бути мовою спілкування і діловодства, особливо на півдні і сході країни.

У вересні в Криму відкрилася перша україномовна школа і кримські власті обіцяли відкрити більше таких шкіл.

Рух звинуватив Президента в намірі узурпувати владу

Київ. — Народний Рух України звинуватив Президента Леоніда Кучму в тому, що він хоче зірвати парляментарні вибори і встановити в країні одноосібну владу, повідомила 13-го жовтня УНІАР.

До такого висновку Рух прийшов у зв'язку з тим, що Президент зволікає з підписанням нового виборчого закону на мажоритарно-пропорційній основі, прийнятого нещодавно Верховною Радою. У заяві голови Руху Вячеслав Чорновола сказано: „Всупереч неодноразовим власним заявам на підтримку змішаної виборчої системи Президент України, після отримання закону на підпис, вдався, як свідчать факти, до політичного шантажу партій. Замість того, щоб дати можливість вчасно і повноцінно включитись у виборчий процес, Президент України тримає партії у невизначеному стані, а суспільство в напрузі".

В діях Л. Кучми та його оточення Рух вбачає навмисну дискредитацію ідеї політичної відповідальности влади перед народом та самої президентсько-парляментської системи в Україні. „Для Президента Леоніда Кучми сьогодні настав час вирішального політичного і морального випробування як державного діяча. Всі демократичні сили слідкують за тим, чи складе він іспит на державну зрілість", — сказано у заяві.

Партійний актив Руху 11-го жовтня ухвалив рішення розпочати від 16-го жовтня пікетування Адміністрації Президента з вимогою підписання виборчого закону. Рух заявив, що протестуватиме в найрішучіші способи, поки Президент зволікатиме з виконанням своїх обіцянок і обов'язків. Як відомо, Л. Кучма був спочатку проти нового виборчого закону, але потім заявив, що підпише його.

Деякі рухівці заявили про готовість розпочати безтермінове голодування, щоб привернути увагу української і міжнародної громадськости до проблеми виборчого процесу в Україні.

Акції з подібними вимогами Рух плянує провести в багатьох областях. Організація закликала політичні партії і депутатів усіх рівнів приєднатися до загальноукраїнських дій на підтримку виборчого закону.

Актив Руху також вимагає від Президента зустрічі з усіма членами Центрального проводу, до складу якого входять 55 представників від усіх областей України.

Проведення 7-го з'їзду Руху перенесено на перші вихідні після набуття чинності закону про вибори. На з'їзді має бути затверджений партійний список на вибори.

Внутрішня державна позика сприяє наповненню бюджету

Київ(Р.Р.). — Міністер економіки Віктор Суслов на засіданні Кабінету Міністрів повідомив, що баланс надходжень до державного бюджету поліпшився з вересня завдяки розміщенню облігацій внутрішньої державної позики.

Та оскільки 50 відс. облігацій внутрішньої державної позики придбано нерезидентами, то Україні потрібна пильність. Адже зменшення доходности за облігаціями, падіння курсу гривні, невизначеність з параметрами валютного коридору на 1998 рік, непевність нерезидентів у спроможності Уряду України погасити у 1997-98 роках вже випущені облігації, невиконання доходної частини бюджету — все це може привести до стрімкого виходу нерезидентів з ринку облігацій внутрішньої державної позики. Ознаки цього почали проявлятися останнім часом.

За словами міністра, події, що відбуваються на фондовому та валютних ринках, свідчать про „критичність моменту". Створилася загроза раптового відпливу закордонного капіталу, і це негативно вплине на фінансування бюджету та стабільність гривні й цін.

В. Суслов пропонує законодавчо обмежити обсяг придбання облігацій нерезидентами. Це можна зробити за допомогою внесення змін і доповнень до закону про цінні папери і фондову біржу, а також до закону про податки на прибуток підприємств, передбачивши звільнення у 1998 році від оподаткування прибутку з операцій з державними цінними паперами.

Крім того, Суслов пропонує Міністерству Фінансів завчасно викупити частину облігацій внутрішньої державної позики, з огляду на можливе збільшення рівня дисконту при виході нерезидентів з ринку облігацій внутрішньої державної позики. На його думку, необхідно терміново випустити облігації зовніш-

(Закінчення на стор. 4)

Рада Европи заторкує українські проблеми

Ужгород. — В цьому українському місті провела своє засідання Демографічна підкомісія парляментарної асамблеї Ради Европи. У ньому брали участь представники парляментів Еспанії, Португалії, Кіпру, Польщі, Румунії, Чехії, від України — велика група депутатів Верховної Ради, а також спостерігачі від Ватикану та деяких міжнародних організацій.

З доповіддю „Демографічні тенденції та людський потенціял в країнах Центральної та Східної Европи" виступив голова підкомісії парляментарної асамблеї Ради Европи, народний депутат України Іван Чиж. Демографічним проблемам України були присвячені виступи депутатів Верховної Ради Ніни Марковської, Анатолія Раханського, Михайла Товта, першого заступника голови Державного Комітету у Справах Національностей та Міграції України Олега Шамшура, голови Закарпатської Обласної Адміністрації Сергія Устича та інших.

Наведені у виступах факти є дуже занепокоюючі. Наприклад, в останні роки катастрофічно зменшується кількість населення України — на 300,000 осіб річно, падає тривалість людського життя: в середньому тепер в Україні людина живе лише 56 років. Таку ситуацію експерти, й не тільки українські, називають „демографічним Чорнобилем". Проблема, однак, полягає в тому, що подолати її без активної міжнародної допомоги неможливо.

—Европа потрібна Україні, але так само Україна потрібна Европі,— підкреслив у своєму виступі віцепрезидент парляментарної асамблеї Ради Европи, професор з Польщі Тадеуш Івінський.— Сьогодні вже неможливо уявити Европу без України, але також Европа повинна усвідомити, що Україна морально і політично залуговує на допомогу збоку розвинених европейських держав.

Партія „Реформи і Порядок" критикує владу

Київ(Р. Р.). — На установчому з'їзді Партії „Реформи і Порядок" (ПРП), що відбувся 11-го жовтня, відкрив член її організаційного комітету, голова парляментарного Комітету боротьби з корупцією і злочинністю Григорій Омельченко.

Основною причиною занепаду в державі Г. Омельченко назвав дії нинішньої влади. За його словами, корупція та організована злочинність стали одним з головних чинників, що загрожують національній безпеці та гальмують економічний розвиток держави. Г. Омельченко констатував, що у владних структурах діє принцип „кастової кругової поруки — не здати своїх". Правоохоронним органам добре відомі імена лідерів злочинних груп та найбільш корумпованих державних діячів, але передбачених законом заходів щодо них не вживається. Натомість „безпідставного кримінального переслідування зазнають особи, які займають безкомпромісну принципову позицію у боротьбі з корупцією у вищих ешелонах влади", зазначив Г. Омельченко. Однією з головних причин „тотальної корупції в Україні" він назвав „безвідповідальну й аморальну" кадрову політику, що проводиться в державі, та особисте ставлення керівників до проблеми боротьби з корупцією. На його переконання, нинішня влада неспроможна забезпечити громадянам конституційні права і свободи.

На з'їзді виступили також голова парляментарної групи „Реформи" Сергій Соболєв та голова оргкомітету ПРП Віктор Пинзеник. Вони сказали, що Партія „Реформи і Порядок" виступає за розмежування бюджетів центру і регіонів. Концентрація двох третіх фондів зведеного дефіциту бюджету держави на місцевому рівні є реальним шляхом просування до єдиної великої Европи.

Головним завданням у

(Закінчення на стор. 4)

Українсько-російські морські навчання будуть „незалежні"

Київ. — 13-го жовтня заступник начальника Генерального штабу Збройних сил України Микола Пальчук заявив, що заплановані на цей місяць українсько-російські військові навчання на Чорному морі не є відповіддю на маневри „Морський бріз-97", які Україна провела в серпні разом з НАТО.

Згідно з УНІАР, М. Пальчук сказав на пресконференції, що навчання „Фарватер миру-97" є заздалегідь запланованим заходом, „який здійснюється в рамках програм 'Партнерство заради миру'". Маневри відбудуться 27-29-го жовтня на східньому узбережжі Криму під командуванням першого заступника міністра оборони України генерал-лейтенанта Івана Біжана.

Навчання мають на меті випрацювання миротворчих операцій на морі та узбережжі. Під час маневрів випрацьовуватимуть схеми встановлення контролі над судноплавством, охорони транспорту з гуманітарною допомогою та надавання допомоги суднам, які отримали пошкодження.

М. Пальчук також повідомив, що за маневрами спостерігатимуть військові представники причорноморських країн та військові аташе, акредитовані в Україні.

Як відомо, навчання „Морський бріз-97", які відбулися в Криму і на узбережжі між Одесою та Очаковим, викликали негативну реакцію в Росії. Щоб заспокоїти Москву, Україна запропонувала провести українсько-російські навчання. Заява ж М. Пальчука прямо суперечить цьому.

В Орегоні виборці матимуть останнє слово

Вашінгтон. — У вівторок, 14-го жовтня, Верховний Суд без будь-якого пояснення відкинув рішення нижчого суду та наказав усунути існуючий судовий процес, який був причиною затримки нового закону у федеральних судах майже від часу його ухвалення.

Цим кроком Верховний Суд усунув останню легальну перешкоду до закону, котрий в Орегоні був схвалений виборцями тому три роки, що дає невиліковно хворим особам законну можливість лікарської допомоги у виборі прискорити свою смерть.

Раніше від цього, легіслятура орегонського стейту постановила цю справу ще раз дати до вирішення виборців. У процедурі надсилання поштою зворотних бальотів голосування, що розпочнеться вже в середу, 15-го жовтня, та триватиме до вівтірка, 4-го листопада, виборцям запропонують вдруге вирішити — скасувати чи затримати закон, який названо „Смерть з гідністю", що при першому голосуванні в 1994 році був схвалений дуже малою різницею голосів: 51 до 49 відсотків.

Беручи до уваги практичну сторінку, то ця справа, в ту чи іншу сторону, буде вирішеною аж після 4-го листопада, як виборці повернуть свої бальоти. Рішення Верховного Суду напевно викличе більше зацікавлення серед виборців Орегону під час голосування, а в майбутньому також і в інших стейтах країни.

Згаданий орегонський закон говорить, що умово відповідальна доросла особа, котра терпить через невиліковну недугу — визначеною довести до смерти впродовж шістьох місяців — може отримати смертельні дози ліків, але тільки після порозуміння з двома лікарями та 15-денного часу застанови.

ЗСА трактують серйозно країни Південної Америки

Вашінгтон. — Відвідини Президента Билла Клінтона в Південній Америці стоять в осередку уваги цілого світу, а його слова коментує преса дуже точно.

Відвідуючи після Венесуелі Бразилію, Б. Клінтон постійно підкреслював, що Уряд ЗСА ставиться до цієї країни з повною повагою та в ніякому випадку не хоче накидати способу стосунків з країнами Південної Америки, а лише змінити економічні зв'язки. Це можна було завважити на пресовій конференції, де Б. Клінтон виступив разом із президентом Бразилії Фердинандо Генріке Кардозо, в часі якої Президент ЗСА старався розвіяти підозріння бразилійців щодо щирости його заяв. Усі заяви Б. Клінтона були дуже обережні, але все ж таки він старався переконати бразилійців, щоб прилучилися до загального стремління зменшити кількість отруйних випарів газів. Як відомо, усі держави приготовляються до участи у світовій конференції на тему глобального потеплілля, що має відбутися в грудні. Б. Клінтон, порушуючи цю тему та закликаючи усіх боротися зі занечищенням повітря, дуже виразно підкреслював, що він не думає тим впливати на економічний розвиток Бразилії.

Президент Бразилії, зі свого боку, високо оцінив стосунки із Б. Клінтоном та із ЗСА, кажучи, що „що добре для Бразилії — це добре для ЗСА і навпаки".

Однак не всі бразилійці прийняли відвідини Б. Клінтона так тепло. Група протестуючих обкидала авто Б. Клінтона гноєм, а коли він мав відвідати спортовий стадіон, щоб зустрітися з населенням, американська служба безпеки поставила такі високі вимоги щодо засобів безпеки на стадіоні та його околиці, що це обурило населення столиці.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ОЧИЩАТИМУТЬ РАДІЯЦІЙНИЙ МЕТАЛ

КИЇВ. — Біля 10,000 тонн радіоактивно забрудненого металу у зоні відчуження навколо Чорнобильської АЕС після очищення буде використано для потреб народного господарства. Про це телевізійній службі новин повідомила адміністрація зони відчуження. Переможцями тендеру на очищення та переробку забруднених металів стали три підприємства, назви яких покищо не розголошують. З часу чорнобильської катастрофи радіяційні відпадки вперше офіційно перетнуть кордони тридцятикілометрової зони. Збірка й переробка брухту почнеться незабаром після остаточних переговорів з переможцями тендеру. Керівництво прип'ятського підприємства „Комплекс", яке є відповідальним за утримання радіяційних відпадків у зоні, запевняє, що із зони відчуження метал вийде повністю очищеним та безпечним.

ЗАТРИМАНО ЙМОВІРНОГО ВАТАЖКА ЗЛОЧИННОЇ ГРУПИ

КИЇВ. — Співробітники Управління боротьби з організованою злочинністю Києва 14-го жовтня затримали відомого в минулому борця Володимира Киселя, якого підозрівають у тому, що він очолює одну з найвідоміших злочинних груп в Україні. Від початку проведення операції з ліквідації рекету на ринках столиці вже затримано понад 100 членів восьми злочинних груп. Як повідомило українське телебачення, адміністративне покарання В. Киселеві визначено терміном на 10 діб. За цей час правоохоронні органи мають перевірити діяльність усіх спільних підприємств, де В. Кисель виступає співвласником.

ВУГІЛЛЯ ВИДОБУВАЄТЬСЯ ВСЕ МЕНШЕ

КИЇВ. — Видобуток вугілля в Донецькій і Луганській областях продовжує падати. В той час як у 1990 році видобуто 165 млн. тонн, минулого року ця цифра не перевищувала 90 млн. тонн. Серед причин такого стану — зношеність шахтного фонду: 98 відс. шахт введено в дію понад 50 років тому і лише 27 діючих шахт перебували на реструктуризації за період з 1970 року. Понад 150 шахт є низькорентабельними або збитковими, а в 63 шахтах видатки на видобуток однієї тонни вугілля перевищують ціну цього енергоносія на світових ринках. За даними Міністерства Вугледобувної Промисловости, балянсові запаси діючих шахт і резервних ділянок складають 23.6 блн. тонн вугілля. Такої кількости вистачить на 150 років при річному видобутку 150 млн. тонн.

КУН ХОЧЕ СТВОРИТИ ВИБОРЧУ КОАЛІЦІЮ

КИЇВ. — Конгрес Українських Націоналістів веде інтенсивні переговори з Українською Республіканською Партією і Українською Консервативною Республіканською Партією з метою створення виборчої коаліції на засадах загальної передвиборчої програми. В разі досягнення угоди про це буде оголошено на другому етапі з'їзду КУН, який заплановано провести 18-го жовтня. Майбутній бльок займатиме правоцентристське становище.

ПРЕДСТАВЛЕНО СИСТЕМУ „РОДОС"

КИЇВ. — Тут відбувся міжнародній семінар, у проведенні якого взяли участь Національна Академія Наук України, Міністерство в Справах Науки і Технологій, Міністерство Надзвичайних Ситуацій, Міністерство Екологічної Безпеки, а також делегація Европейської комісії в Україні. На семінарі европейські експерти представили комп'ютерну систему „Родос" з підтримки прийняття рішень з-поза об'єктивного реагування при ядерних і радіяційних аваріях. Система „Родос" здійснюється за завданням Европейської комісії. Ця система дозволяє оцінити ефективність рішень і можливі наслідки від аварії. „Родос" прогнозує можливі міграції радіонуклідів, які потрапили в довкілля, оцінює ефективність післяаварійних заходів. Вартість проєкту „Родос", який охоплює Україну й Мадярщину, сягає біля 1 млн. екю. Таку ж систему буде встановлено в Німеччині. Учасники семінару обговорили особливості впровадження системи „Родос" в Україні, з урахуванням специфіки українських атомних електростанцій.

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІЯТИВИ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма вніс на розгляд Верховної Ради кілька законодавчих ініціятив. Серед них проєкт закону про ратифікацію Протоколу ч. 6 до Конвенції про захист прав людини, зокрема щодо скасування смертної кари. Із зауваженнями і пропозиціями Президент повернув для повторного розгляду в парляменті закон про державну підтримку засобів масової інформації та соціяльний захист журналістів. Увагу парляментаристів звернено також на невідповідність Конституції статті 4-ій цього закону, де йдеться про цільове спрямування бюджетних фондів. Суперечать нормам і деякі документи про систему оподаткування. Голова держави запропонував конкретні формулювання зазначених положень.

„ПОВСТАНСЬКІ НОЧІ"

ЛУЦЬК. — В містах і районах Волині проходять ювілейні врочистості, присвячені 55-річчю створення Української Повстанської Армії (УПА), зародження і формування перших підрозділів якої відбулося саме в поліських районах області. В Турійському районному домі „Просвіта" відбувся фестиваль співаної пісні „Повстанські ночі", у якому взяли участь художні колективи із сімох районів області. В Луцьку протягом п'ятьох днів проходив кінофестиваль. Його учасники переглянули фільми, створені на студіях ім. О. Довженка, Одеській, „Галичина-фільм", „Укртелефільм" і „Укркінохроніка". Як уже інформовано, такі відзначення пройшли і в Рівенській області.

В АМЕРИЦІ

ДЖЕНЕТ РІНО, ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ЗСА, у вівторок, 14-го жовтня, зарядила, щоб Департамент юстиції поширив дослідження у справі телефонічних розмов президента Билла Клінтона з Білого Дому, пов'язаних зі збиранням фондів для виборчої кампанії. Після одномісячного перегляду, щоб з'ясувати чи клопотання Президента про фінанси були легальними, вона дійшла до висновку, що потрібно більше часу для того, щоб вирішити чи є достатньо доказів для віддання цієї справи в руки незалежного слідчого. Додаткова перевірка напевно потриває до половини грудня і аж тоді це питання буде вирішено.

НОВА АДРЕСА УНСоюзу, „СВОБОДИ" і „Українського Тижневика"

SVOBODA
P. O. Box 280
2200 Route 10
Parsippany, NJ 07054

Tel.: (973) 292-9800
(800) 253-9862

UNA Fax: (973) 292-0900
UW. Fax: (973) 644-9510

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510.

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany, NJ

Напередодні конґресу СФУЖО

Вже тільки декілька днів ділить нас від початку VII Конґресу Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, який відбуватиметься на терені міста Торонто в Канаді. Як бачимо із його широкої програми, організаторки поставили її дуже амбітно, заторкуючи не лише ряд чисто жіночих проблем, але також різні загальні, культурного і політичного характеру.

Читаємо цю програму, поміщену на сторінках нашого щоденника, — і насувається мимоволі питання, чи не надто це широкий діяпазон тематики, і чи не треба було його вже заздалегідь дещо обмежити на користь таких проблем, що вимагають скорої і безпосередньої розв'язки.

Такою головною проблемою треба уважати таки становище жінок та дітей в Україні сьогодні, як також в найближчих роках, про що писала вичерпно представниця СФУЖО до ЮНІСЕФ Оля Ставнича на сторінках „Свободи" та „Українського Тижневика", реферуючи звіт ЮНІСЕФ, який недавно появився саме на цю тему. Коли ця проблема стала темою окремого великого звіту ЮНІСЕФ, то це вже вказує на її важливість. Переглядаємо програму Конґресу, яка вміщена у нас з датою 15-го жовтня і, на жаль, не, знаходимо там у жодному місці такої самої теми. А тим часом насувається питання, що важливіше — ювілей, майбутнє української жінки в діяспорі, чи майбутнє українських дітей в Україні, з яких, на підставі звіту ЮНІСЕФ, лише 27 відсотків тих, що тепер нижче семи років життя, можна уважати здоровими. Яке, отже, майбутнє нових поколінь в Україні?

Не менше застрашуючим є у звіті стведження про стан здоровний матерів, а зокрема тих, що є у молодшому віці, а при тому їхня постійна глибока застанова — чи слід їм приводити дітей на світ у невідрадних економічних та життєвих обставинах, що сьогодні ще панують в Україні. Отже, число абортів в Україні є найвище у світі, а кількість дітей, що залишилися без опіки, доходить до 900,000 і постійно зростає. Ніякі державні доми для дітей-сиріт, чи покинутих батьками не вистачають ані кількістю, ані якістю, як довідуємося із статтей О. Ставничої, і тут треба, як і в інших питаннях, великої і негайної допомоги наших організацій, а зокрема жіночих, тому що державні чинники не стоять на висоті завдань.

Коли до тих найповажніших завдань опіки над дітьми та матерями додамо ще недостатню опіку над численними жертвами чорнобильської атомної аварії та зріст недуг, пов'язаних із статевими зносинами, як і зріст числа наркоманів, зокрема серед дітей і молоді, тоді не важко ставити питання, чому такі важливі справи не є в осередку програми цього світового конгресу українського жіноцтва.

Саме там повинні вони стояти на першому полі, як теми до з'ясування і дискусій, а пере усього треба шукати можливостей на їх розв'язку — як не повну, то принаймні можливостей активної і то негайної помочі.

Нам здається, що світові українські зібрання байдуже, як їх називаємо, є на те, щоб поставити на них найважливіші актуальні питання у першому пляні, а усі відзначування історичних подій чи відзначування осіб і їхніх персональних заслуг — на другому. Ми маємо надто багато поважних проблем, а тим і завдань з ними зв'язаних, які вимагають повної уваги і всебічного обговорення, щоб обмежуватися лише до стандартних, хоча завжди потрібних програм. У випадку близького конґресу СФУЖО хіба найважливішою є доля української жінки і дитини в сучасній молодій укаїнській державі.

Коли цією справою також поважно турбуються міжнародні чинники, такі як ЮНІСЕФ, тоді першим обов'язком нашим є приступити до помочі та розв'язки тих найбільш актуальних для України питань, а це морального і фізичного здоров'я майбутніх поколінь.

Євген Судак,
Київ

„БАБИНЕ ЛІТО" ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН?

Наприкінці літа у російсько-українських відносинах сталися дві цікаві події, які майже збіглися у часі: візити міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка до Москви й міністра оборони Росії Ігоря Сергєва до Криму, де на той час відпочивав президент України. Ці поїздки збіглися також із проведенням на українській території миротворчих навчань „Морський бріз-97", які ще до їхнього початку так дратували росіян.

Міністер Удовенко у Москві поспілкувався із Примаковим, відомим своєю „любов'ю" до України та її свободи, на звичайні теми „всебічної інтеґрації", зближення народів, дружби та братерства. Але при тому ще й обмовився про необхідність координації дій на міжнародній арені. З огляду на постійні „партнерські" стосунки цих двох країн, які здебільшого будуються за принципом „поганий мир кращий за добру сварку", останнє звучить дещо дивно.

Але, з огляду на загальний результат зовнішньої політики України за останній рік, який можна схарактеризувати як загальну зовнішню ізоляцію країни, до чого у парадоксальний спосіб привела послідовна низка того, що оголошувалося успіхами та проривами, то все стає зрозумілішим. МЗС на чолі зі своїм головою шукають нові напрямки для „проривів".

Проте цього разу напрям обрано надто небезпечний, з огляду на стратегічні цілі російські зовнішньої політики, які усім відомі й які ніхто не міняв, не міняє й не збирається змінювати. Усе це — на відміну від України, стратегічні зовнішні цілі якої невідомі нікому, навіть, здається, й її найвищому керівництву. Але в унікальних українських умовах від МЗС вимагається не лише впроваджувати якусь політичну лінію, а й мати сміливість формувати її, а інколи й визначати на власну відповідальність. Чистий кар'єрний дипломат ніколи не буде придатким для виконання таких завдань. Що ж, власне, до візити у Москву, то ця візита, радше за все, закінчиться нічим, як і всі інші у тому напрямку. Принаймні нічим для України.

Цікавішою виявилася візита міністра оборони Росії І. Сергєва до Криму, аби дружньо потиснути руку Президентові Кучмі та нашому міністрові Кузьмуку саме під час проведення неподалік навчань „Морський бріз-97", про які росіяни так багато раніше розводилися як про недружній щодо себе акт, як про аґресію НАТО у Чорному морі і таке інше. Росіяни, переконавшись у неспроможності перешкодити проведенню цих навчань, вирішили, мабуть, зробити вигляд, ніби нічого особливого не відбувається, й для російської політики в Україні ніякої шкоди немає. Звичайно, це не відповідає дійсності, адже проведення „Морський бріз-97" свідчило про певну зовнішньополітичну орієнтацію України, яка зовсім не влаштовує російське керівництво як у тактичному, так і стратегічному пляні, з огляду на згадувані раніше стратегічні завдання російської політики.

Але спосіб, за допомогою якого росіяни намагаються дезавуювати українсько-натівське співробітництво, може виявитися досить ефективним, якщо керівництво України не зрозуміє своєчасно суті того, що пропонується. Адже запропоновано було провести широкомаштабні спільні бойові (а не миротворчі) навчання обох фльот на Чорному морі, в яких з обох боків мають взяти участь по 46 кораблів і суден... Хто буде розглядатися як імовірний противник на цих навчаннях, який від них може бути резонанс стосовно України на Заході, на Сході Европи та в Туреччині? Хто буде платити за ці навчання, адже сумнівно, щоб Росія фінансувала їх так, як ЗСА й НАТО фінансують програму „Партнерство для миру"? І на тлі існування усіх цих питань наше керівництво дає попередню згоду на участь у них, тому що, мовляв, „воїнам треба вчитись"... Вчитися воїнам, звичайно, треба, але невже не має значення, чому, заради чого та разом і з ким їм вчитися? Зрозуміло також і бажання росіян забезпечити так звану „кооперацію у виробництві та, головно, у збуті військової техніки і в галузях авіації й космосу. Це не тільки поставить Україну у довготермінову військову залежність від не дуже дружнього сусіда, а й позбавить можливости проводити самостійну політику на ринках зброї й аерокосмічної техніки. Позитивна реакція на такі пропозиції українського керівництва здатна викликати лише подив, якби не пригадати, що за шість років „партнерських" українсько-російських відносин траплялося й не таке. Що ж трапилося цього разу?

В основі таких дивних зовнішньополітичних експромтів, як останні, лежать дві основні внутрішні причини. Перша з них полягає у внутрішній невизначеності керівництва країни щодо української зовнішньої політики, українських постійних інтересів, місця України в Европі та у світі. Чітко й остаточно визначитися у таких питаннях — це означає взяти на себе велику відповідальність за се-

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Відповідь дивізійників

Крайова Управа Братства кол. вояків 1 УД УНА в ЗСА вважає своїм обов'язком перед побратимами і громадою з'ясувати її становище відносно заяви прес-служби амбасади України в ЗСА, надрукованої у „Свободі" ч. 171 з 9-го вересня ц.р.

На вступі хочемо підкреслити, що колишні вояки Дивізії „Галичина", які 25-го квітня 1945 року склали присягу на вірність Україні перед головнокомандуючим Української Національної Армії ген. Павлом Шандруком, залишилися назавжди вірними словам присяги. В пізніших роках, як члени братства, вони активно допомагають в розбудові і скріпленні молодої української держави і її збройних сил, а в своїх країнах поселення сприяють праці представництв українського Уряду.

Обвинувачення в підручнику для допризовників, виданим Міністерством Освіти України, що, мовляв, „дивізія чинила терор проти українського народу", відноситься і до нас, колишніх дивізійників, що згуртовані в Братстві в ЗСА. Як громадяни ЗСА, ми уважали логічним звернутися до амбасади України у Вашинґтоні, як офіційного представництва Президента й Уряду України на терені ЗСА, з проханням допомогти нам знайти розв'язку відносно очорнення доброго імени вояків дивізії.

В заяві прес-служби амбасади України в ЗСА читаємо: „Підготовка текстів формування історичних концепцій не належить до компетенції Міністерства Закордонних Справ і дипломатичних представників за кордоном". Якщо ця заява — це офіційна відповідь на нашого листа з 29-го березня ц. р. — жодної іншої ми на сьогодні на нашу адресу не одержали, — то вона ніяк не вияснює, чому на цю відповідь прийшлося чекати аж п'ять місяців? Заява не вияснює, чому амбасада не повідомила Крайову управи про те, що переслала її листа до Міністерства Освіти України.

Коли мова про „історичну правду", то правда може бути і є тільки одна, правди формувати не можна! Якщо її формують, тоді вона стає вигідною вимівкою — брехнею тих, хто її формує. Численні приклади такого умисного „формування історії" ми бачили подостатком в сумної пам'яті Совєтському Союзі. Болючим є те, що далі, в 6-му році незалежної Укра-

(Закінчення на стор. 3)

Лесь Кухарук,
Львів

З ІМЕНЕМ КНЯЗЯ ОСМОМИСЛА

У Львові, в Палаці учнівської молоді, відбулась репрезентація доброчинного громадського Фонду імені князя Осмомисла. Фундаторами цієї неурядової інституції стали наш славний краянин Василь Беркета із Австралії (його обрано почесним президентом Фонду), представники редакції часопису „За вільну Україну", Конґресу Української Інтеліґенції, Конґресу Українських Націоналістів, Наукового Товариства імені Т. Шевченка, народні депутати України Григорій Дем'ян і Петро Швидкий. Розуміння шляхетної мети фонду — плекати українську державну еліту — виявили і державні інстанції: нове громадське об'єднання без затримок отримало юридичні права.

Якщо б йшлося лише про це, можна було б обійтись стислими інформаційними матеріялами, котрі вже були опубліковані. Проте...

Проте напрошується ширша розмова. Найперше — з огляду на те, що представлення Фонду зібрало у поросторому залі Палацу учнівської молоді багатосотенну авдиторію (а сюди жоден учасник не прийшов за командою, бо не були задіяні ті чинники, котрі уповноважені віддавати вказівки, обов'язкові для виконання). На репрезентацію прибули представники політичних і громадських організацій, народні депутати, вчені, письменники, журналісти, художники, композитори, інженери, медики, педагоги, студенти. Були це люди різного віку, об'єднані небайдужістю до нинішнього стану України і її майбутть. Створення Фонду імені князя Осмомисла та його представлення стало для них (і, хочеться вірити, — не тільки для них) поштовхом до дії чи бодай до роздумів стосовно ситуації, у якій ми опинилися, і шляхів, котрі мають вивести на краще.

Усі, хто виступав на цьому поважному зібранні, наголошували, що найголовніший шлях — виховання національної патріотичної еліти, брак якої відчувається зараз на усіх рівнях, а особливо — у найвищих ешелонах державної влади. Тому промовці і усі присутні у залі гаряче вітали створення громадського доброчинного Фонду імені князя Осмомисла, котрий має на меті виявлення талановитої української молоді, створення їй сприятливих умов для навчання, духовного і фізичного гарту і вдосконалення.

Нова громадська організація заплянувала надавати здібним студентам, котрі активно займаються дослідницькою і громадською діяльністю, іменні стипендії. Для талановитої молоді будуть організуватись науково-практичні конференції, семінари, симпозіюми, зустрічі із знаними представниками науки і культури, державними і громадськими діячами. Передбачається видавати історико-патріотичну та науково-дидактичну літературу, потрібну авдіо- та відеопродукцію. Для плекання провідної верстви, так необхідної молодій державі, проводитимуться інші різноманітні заходи.

Про потребу народження Фонду, про його актуальність для нашого майбутнього на вечорі говорили науковці і діячі культури, представники громадських і політичних організацій, педагогічної та інженерної громадськості. Ось що сказав, зокрема, у своєму виступі доктор філософських наук Олег Гринів:

— Великий автор „Слова про похід Ігорів" відзначив, що князь Ярослав Осмомисл високо сидить на залотокованім престолі і відчиняє браму Києву. Ми, як і наші предки, бачили в золотоверхій столиці на Дніпрі символ злетів національного духу, що репрезентує европейську націю. З цього погляду маємо підстави сказати, що доброчинний громадський Фонд імені князя Осмомисла нележить до тих об'єднань, які намагаються відчинити Києву двері у світ.

В час, коли російська і русифікована буржуазія — червона і триколірна, — міцно тримаючи економічні й політичні важелі в Україні, ставить собі за мету варваризувати і навіть печеризувати українське духовне життя, цебто докінчити Каїнову справу своїх попередників тоталітарного часу, на українських землях започатковується діяльність об'єднання з протилежною метою. Гадаю, ми повинні віддати данину шани президентові фонду Василеві Беркеті за його реальну турботу про свою батьківщину. Ця турбота ще раз засвідчує, що розсіяні в різних світах українці не забувають тієї землі, де на світанку людської цивілізації забилось українське серце.

(Закінчення на стор. 3)

Святкування 6-ої річниці незалежности в Запоріжжі

(З листа до нашого співробітника Адольфа Гладиловича)

Відсвяткували ми шосту річницю незалежности України. Це найбільше наше національне свято. Після 1991 року не було в нас впевнености, що ми зуміємо відстояти незалежність, яка прийшла досить несподівано, як манна небесна. Потерпали ми, що споконвічні наші вороги можуть нас знову поневолити, як це вони робили не раз. Та сьогодні вже вороги наші бачать, що вони безсилі в своїх задумах. Україна вистояла шість років і житиме вічно вільним життям. Соціал-комуністи втрачають свої позиції з кожним роком. Час працює проти них і їх збанкрутілої ідеології.

Цього року, як ніколи раніше, відзначався урочисто 24-го серпня. Ще напередодні, 22-го серпня, в Палаці Культури заводу Дніпроспецсталь почалися о 3-ій годині урочисті збори, які відкрив голова державної адміністрації Похвальський, і тут же пролунала музика державного гимну „Ще не вмерла Україна". З доповіддю виступив посадник міста О. Головко, який на закінчення сказав: „Україна незалежна живе і житиме вічно!". Велика заля була переповнена, так що не всі бажаючі попали туди. Правда, жменька перестарілих „вірних ленінців" перед входом до Палацу Культури тримала в руках плякати з антидержавними закликами, але невдовзі під насміхом людей розійшлися.

Після виступу голови міської адміністрації ще раз пролунала дорога нашому серцю музика державного гимну і після цього відбувся концерт української пісні і танцю, в якому пролунало багато патріотичних пісень про Україну. Глядачі нагороджували артистів гучними оплесками. Помаленьку вирощуємо українців.

А 24-го серпня ми, як завжди, о 3-ій години зібралися (приблизно тисяча чоловік) на бульварі Т. Шевченка і маршем з синьо-жовтим і червоночорним прапорами, з співом повстанських і стрілецьких пісень, пройшли до фестивальної площі, на якій відбулося віче і концерт „Запорозьких козаків". Нас супроводжувала українська міліція і вже не було чути, як бувало раніше, образливих вигуків московських холуїв та доморощених перевертнів.

Василь Маркович
Запоріжжя

Володимир Жила

Дожив і побачив перемогу добра над злом

III

Так довго, як людина є демократичного переконання, талановита в журналістиці, з практикою або належною освітою і є твердого антикомуністичного переконання, таку людину я б рекомендував взяти на працю, незалежно до якої партії вона належить та чи вона походить зі східньої України".

Зробивши велику роботу, автор розшукав відповідних людей, що виправдало його віру в необхідності запровадження фундаментальних змін в персональній структурі редакції.

Коли М. Терпакові виповнилось 47 років, він вирішив переїхати з Ню Йорку до Вашінґтону та перебрати становище керівника Українського відділу „Голосу Америки". Після довгих спроб і завзятої праці програма радіопередач стала „вільними від неокреслених передавачів до неозначених слухачів". Український відділ став сьомим щодо часу денних радіопрограм у 38-ми мовних пересиланнях „Голосу Америки". Він став одним з найкращих з денних радіопрограм", а тут і гордістю зверхників та працівників. Справді велике досягнення. І здавалося б, що керівник повинен продовжувати свою роботу, але це не було в стилі М. Терпака, який вважав, що старша людина повинна б відступити своє місце праці молодшому поколінню. І так на 65 році життя М. Терпак вийшов на пенсію з почуттям великого задоволення зі своєї праці в Ню Йорку та Вашінґтоні.

Книгу „Спогади" М. Терпак написав для своїх дітей та внуків, як також і для зацікавлених. Вона написана безпосередньо й наскрізь щиро, в ній немає штучности чи надуманости. У ній особа автора є центральною віссю, навколо якої проходять цікаві події, що захоплюють, а то й зворушують читача. Тут і чимало естетичної насолоди. На увазі маємо не просто задоволення, що супроводить читання книги, а щось складніше, що пов'язане з осягненням ідейно-мистецького змісту книги.

„Спогади" охоплюють цілий діяпазон авторового життя, тісно пов'язаного з подіями й природою, що на Закарпатті, згодом у далекій, але дорогій Америці, а то й в джунґлях.

Твір в цілому пройнятий любов'ю до Закарпаття і невгамованим бажанням дістатися до Америки й здобути університетську освіту. Автор свідомий, що без освіти людина не є повноцінною і багато зробити не може. Він рвався до школи на Закарпатті, а ще більше в Америці.

Розповідь автора насичена багатством деталів, їх яскравістю та глибокою значимістю. В додаток розповідь його прийнята легким, погідним і незлобним гумором.

Автор глибоко відчуває, що „не багатьом в цьому світі вдалося включитись в ряди таких, які побороли і побачили, як роками посіяне зерно свободи, гідности і пошани закорінилось і зійшло так, як людина цього заслужила".

„Я чуюсь, — продовжує Михайло Терпак, — дуже щасливим і зістаюсь задовженим своєму ангелові хоронителю, що дав мені можливість дожити і побачити перемогу добра над злом".

Книга „Спогади" стане дорогою кожному, хто хоче побачити світ очима автора й пережити почуття співучасти в його хвильованнях, відчути його погляди на собі за допомогою твору в процесі його аналізи та загострити своє естетичне ставлення до дійсности.

Книга має гарну зелену обкладинку. На передній частині обкладинки малюнок гордого верховинця, що грає на трембіті, а на задній — фотографія автора.

Підсумовуючи, хочу сказати, що книга М. Терпака „Спогади" цінна тим, що вона позначена тонкими спостереженнями і новизною підходу до питань психологічної війни, що була новою дисципліною у боротьбі з большевизмом і проходила в етері й то не мечем, а гострим словом. Демократизм переміг у цій боротьбі й то без вистрілу бодай однієї кулі. „Та найбільш задовільним залишається той факт, що Україна, майже соборна, стала вільною. Її майбутнє є в її руках. Вона стоїть рівна з рівними, як в мирі так і на поготівлі в обороні світового і свого миру".

На закінчення хочу сказати, що книга М. Терпака — це дуже корисне видання. Вона придасться усім, хто цікавиться розвитком української спогадної літератури.

Відзначення 5-ої річниці смерти Е. Козака у Дітройті

26-го вересня ц.р., в п'яту річницю відходу у засвіти Едварда Козака-ЕКО, численна громада зійшлась в залі церкви св. Йосафата у Воррен, Мишиґен (Дітройт), щоб належно вшанувати пам'ять великого сина України.

Бенкет в пошану Едварда Козака відкрив і провадив ним інж. Василь Колодчин, близький приятель ЕКО. Слово про св. п. Е. Козака виголосив мгр Володимир Баран. Він схарактеризував ЕКО як творця, як будівничого української культури, як цілюще джерело, яке постійно нагадувало на еміґрації про батьківщину. З його доповіді присутні довідалися про життєвий шлях і творчість Е. Козака. ЕКО народився 25 січня 1902 року в селі Гірне, на Стрийщині, Україна. Навчався в Стрию, Відні та у Львові, в мистецькій школі Олекси Новаківського. Ціле життя працював як мистець, письменник та редактор. Графічно оформив ряд книжок, співпрацював з видавництвом Івана Тиктора „Українська Преса" у Львові. Його політичні карикатури передруковували численні закордонні журнали.

Промовець ствердив, що „Едвард Козак — це духовий твір українського Львова 20-30 років". Він ілюстратор та журналіст найпопулярніших гумористичних журналів, в тому „Комаря" в Галичині, а закордоном журналу „Лис Микита", у якому у формі жарту критикував хиби суспільного життя. З ним співпрацювали найкращі того часу гумористи: Микола Понеділок, Івась Керницький, Богдан Нижанківський та Зоя Коґут. ЕКО сполучив своїми гуморесками широке поле народного гумору із здоровою народною мудрістю. За словами В. Барана, ЕКО, це: „...один із головних співтворців романтичної легенди наших визвольних змагань, що на все залишалась ясним полум'ям на небосхилі нашої історії".

До картин Едварда Козака Володимир Баран підходить як до скарбу, в якому „...почуєте відгомін стрілецьких боїв за рідне місто, почуєте голос гуцульських трембіт, побачите легінів у бездумному танку".

Перебуваючи в таборах ДіПі в Німеччині, Е. Козак гуртував молодь, яка бажала навчитись мистецтва. Був головою Української Спілки Образотворчих Мистців, влаштовував мистецькі виставки. Переїхавши жити до Дітройту, став головою Культурно-Громадського Клюбу і спільно з приятелями енергійно будував громадське життя.

В мистецькій частині взяли участь оперова співачка меццо-сопрано Христина Липецька, яка при супроводі піяністки Марії Лісовської-Лончина виконала улюблені Е. Козаком пісні: „Накрила нічка" — музика і слова Р. Купчинського, „Діброво зелена" — народна пісня обробки А. Гнатишина, „Синя нічка" — музика Л. Лепкого та М. Гайворонського, слова В. Бачинського, та „Три поради" — музика І. Шамо, слова Ю. Рибчинського. Присутні вдячними оплесками нагородили своїх улюблених мистців сцени.

Глибину думки та тонкість критично-навчальних гуморесок Е. Козака пригадали слухачам мистці слова Наталка Гевко, Ігор Козак і Андрій Лятишевський. Добра дикція, неперецадна міміка, надання читаному слову селянської закраски влучно підкреслювали задум автора. Ці прикмети характеризували виступ всіх трьох виконавців, чим і викликали щирий сміх та признання гостей.

Завдяки вродженим талантам і постійній праці, Едвард Козак досягнув у своєму житті вершин. У 85-ліття його уродин приятелі-шанувальники його творчості піднесли йому дарунок. З ініціятиви Ґени Юрків-Скипакевич, Віра Андрушків, Христя Козак, Люба Китаста, Наталка Лончина, Марта Савчук, Мирося Стефанюк і Галина Сісарук вистарались, що Міжнародне астрономічне товариство назвало іменем Е. Козака одну зірку констеляції Андромеди.

День перед бенкетом, у ґалерії ЕКО у Воррен, яку Ліда і Василь Колодчин назвали в честь Е. Козака, тому, що він був її духовним наставником-провідником, відбулась групова виставка родини Козаків. Виставка надзвичайна своїм багатством. В ній показано кращі праці Е. Козака: його олію, мозаїки, рисунки з історичною тематикою, твір-композицію „Січ" — зображення життя на Січі, (картина цінна своєю кількістю сцен, в рамках одного образу).

Юрій Козак, знаний з розписів іконостасів, як також проєктів до вітражів та барельєфних композицій, виставив теж кілька ікон, з яких „Розп'яття" вражало силою драматичної експресії, згущення кольорами та зловіщим серпанком надходячої смерти.

Ярема Козак, багатий на тематику, виставив теж кілька ікон, пейзажів і навіть приємні абстракти. Приємно вразив глядачів образ-портрет, з якого можна судити, що мистець піде по лінії карикатуриста, або по лінії експресіоніста. Не бракувало також образу внука Едварда — Іренея Козака.

Виставка родини Козаків — це приклад гармонійного життя української родини, що не загубилась на чужині, а творчо працювала та збагачувала українську культуру. Відзначення відбулося 28-го вересня цього року.

Мирослава Ласовська-Крук

Рецензія до книжки: „У кігтях ґестапо", автор Михайло Селешко

Недавно на книжковому ринку появилася книжка-спомин під наголовком „У кігтях ґестапо", авторства Михайла Селешка. Цю книжку видано завдяки жертвенності Української Стрілецької Громади в Канаді у видавництві ім. Олени Теліги в Києві, рік 1996. Це зібрані цікаві спогади автора та його переживання в німецькій тюрмі у Потсдамі під час Другої світової війни. Книжка має 222 сторінки і складається з 27-ох розділів. Автор почав писати ці спомини ще в 1948 році. Він є політично-суспільним діячем націоналістичних переконань. Був воїном Січових Стрільців і потім потрапив у польський полон. У 1920-их роках одним з перших став членом УВО, згодом вибився на передові позиції і вже по розколі націоналістів працював у групі полк. Мельника. Був також засуджений польською владою. Потім на волі побував у Галичині та з рамени організації багато подорожував. Перебував у Відні, а потім у Берліні, на пості секретаря та скарбника організації УНО (Українське Національне Об'єднання), якого головою був Омельченко. УНО було легальною організацією, затвердженою німецькою політичною владою, і Селешко в рамках УНО і під її покришкою проводив секретно працю ОУН.

Праця в УНО забирала багато часу і енергії. Ґестапо з ген. Міллером на чолі ставилося ворожо і неприхильно до змагу українців за свою незалежну державу. Німці в своїй нахабності, зарозумілості „юберменшів" та поширенні їх „лебенсравму" в Україну і на Схід протиставилися спеціяльно націоналістичним течіям та масово арештовували, ув'язнювали і розстрілювали їх членів. В німецьких концентраційних таборах опинилися такі визначні постаті націоналістів як полк. Мельник, Степан Бандера, Ярослав Стецько, Квітковський та багато інших. Автор часто згадує імена Андрієвського, Сціборського, Сушка, Гайваса тощо. УНО покищо існувало в Німеччині як легальна українська організація, але незадовго і там почалися арешти. Автор сподівався, що кожної хвилини і його арештують. В цьому часі в Україні боролася легендарна УПА з окупантами: комуністами і гітлерівцями. Німецьке військо в загальному сприяло в боротьбі українців за свою незалежність, але нацистська партія і ґестапо жорстоко розправлялися з ідеями незалежности України. Ґестапо зацікавилося діяльністю Селешка в УНО та запідозрівало його в праці для ОУН. Селешка часто викликували до головної квартири в Берліні на різного роду переговори, допити з такими знаними ґестапівцями, як Вірзінґ, Вольф, Шульце, Роцоль і Гляденґін. Спеціяльно Вірзінґ присікався до автора та закидував йому скриті гроші та валізи з документами, які ОУН доручили йому заховати перед ґестапівцями. Ґестапівці твердили, що ОУН є фінансована з Москви і також американсько-англійською розвідчою службою. Вони не хотіли вірити, що ОУН вдержується на власних силах і з пожертв своїх організацій та поодиноких людей в Україні, ЗСА, Англії та діяспорі. Сам Вірзінґ був знаним катом українців, але в допитах з автором був стриманим і, видно, себе опановував. Знаємо, що він власноручно замордував Івана Климова (Леґенда) в тюрмі у Львові та багато інших. Автор твердить, що Вірзінґ працював також на користь совєтської розвідки. Частп такі допити дуже часто і тривали годинами, хоча без фізичних тортур. Одного дня в жовтні 1944 року ґестапо таки арештувало Селешка і разом з іншими його вивезли до концентраційного табору в Потсдамі, коло Берліна. Там тюремні посіпаки знущалися над в'язнями і запроторені дуже голодували, вмирали поголовно з причин хворіб та виснаження. Ескадри бойових літаків бомбардували Потсдам.

Автор споминів був приготованим на смерть, бо часто вночі ґестапо викликало в'язнів та розстрілювали. При кінці жовтня 1944 року почалася політична відлига. Німці війну програвали і пішли на злагоду, аби дістати симпатії у дотепер поневолених ними народів. Випустили з тюрем і концентраційних таборів багато українських політичних в'язнів, серед них Мельника, Бандеру, Стецька. Автор також згадує позитивну діяльність сотника німецької армії Пулюя, сина знаного науковця, з осідком у Відні. Автор згадує і про творення РОА з Власовим на чолі та нашої Національної Армії під проводом ген. Шандрука. Але зі зближенням совєтських військових сил зайшла потреба нашим організаціям та поодиноким особам евакуюватися на Захід. Наша зформована Дивізія в кінцевій фазі Другої світової війни ще боролася з більшовиками в Австрії (Фельдбах і Гляйхенберг) і проти комуністичних партизан в Словакії та Югославії. Автор згодом працював у таборі наших переселенців в Ганновер аж до свого від'їзду за океан. Книжка читається легко, і вона є джерелом і конструктивним вкладом у нашу воєнну мемуаристику.

Д-р Володимир Боднар

Відповідь...

(Закінчення зі стор. 2)

їни, хтось не хоче допустити до тріюмфу правди і справедливости в Україні. Була влада в руках отих запеклих ворогів України, які чинили терор проти українського народу. Мільйони вимордовано голодом, розстріляно в застінках ҐПУ, НКВД, КҐБ та запроторено в ҐУЛаґи, і виглядає, що сьогодні вони продовжують свою підривно-нищівну, протидержавну роботу, очорнюючи тих, що боролися за визволення України, в тому числі і дивізію. Найбільшим злом є те, що ці оббріхування звернені до молоді, до наступного покоління, яке мало б перебрати керму країни в майбутньому.

Віримо, однак, що з Божою поміччю і при піддержці громади ми доб'ємося до того, що правда переможе!

Щиро вдячні редакції „Свободи", що дала нам змогу висловити наше становище на сторінках почитного щоденника.

За Крайову Управу Братства кол. вояків 1 УД УНА в ЗСА —

Євген Шипайло, голова

Ярослав Закаляк, секретар

З іменем...

(Закінчення зі стор. 2)

Репрезентація Фонду імені князя Осмомисла заслуговує на увагу ще під одним кутом зору — національної психології. Наше національно-духовне відродження розпочиналося під прапором козацької слави. Вона відсунула в нашій історичній пам'яті славу княжих часів у далекі закамарки, хоч, як відомо, будителі галицьких українців подібно до біблійного Єремії оплакували руїни славетної столиці на Дністрі і згадували бойові звитяги тієї далекої доби. Таким чином, звернення до імені нашого великого князя дає імпульс до відновлення тяглості нашої історичної свідомости.

Доброчинний громадський Фонд імені князя Осмомисла вже підтвердив, що він прагне до практичних справ, а не до властивих громадському життю в нинішній Україні гурра-патріотичних декларацій. Проведена наукова конференція з проблем становлення української національної еліти у вищій школі й видання в стислий проміжок часу її матеріялів — переконливий доказ такої діяльности. Вручення на цих урочистостях іменних стипендій фонду — ще одне свідчення реальности його намірів.

З цими першими сходами кожен з нас пов'язує сподівання на нові ужинки фонду, на його вагомий внесок у національну духовність, становлення національної еліти, цебто на утвердження в нових умовах величі нашої нації, її гідності серед цивілізованих народів світу, як і в часи славного князя Ярослава Осмомисла.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ЗАКЛИКИ секретаря Державного департаменту Меделин Олбрайт, щоб Ізраїль стримався від будь-яких провокуючих в сторону палестинців кроків, ізраїльські власті минулого вівтірка, 14-го жовтня, відновили своє демолювання палестинських домів на західньому березі ріки Йордан. Недокінчені будови двох житлових будинків поблизу переселенчого табору Аль Арруб на північ від Геброну цілковито здемольовано, після того, як їхньому власникові відмовлено дозвіл на будову.

Учасники форуму звітують в Чикаго

Четвертого вересня ц. р. Т-во Рух — Допомога Незалежній Україні та відділи УККА і УАКРади в Чікаґо влаштували для української громади зустріч з генеральним консулом України Віктором Кириком, президентом банку „Певність" Юліяном Кулясом та директором каси „Самопоміч" Богданом Ватралем, які щойно вернулися з України, де були учасниками 2-го Всесвітнього форуму. Темою зустрічі, що відбулася в Українському Культурному Осередку, була „Україна сьогодні". Керував нею голова Т-ва Рух д-р Богдан Ткачук.

В Києві Президент України Леонід Кучма вручив Б. Ватралеві та Ю. Кулясові медалі за їх вклад в розбудову української держави. Першому за його поміч в розбудові фінансової кооперативної системи, а другому за його працю та поміч Україні своїми контактами та впливами в Демократичній партії ЗСА, яка тепер при владі в Білому Домі.

Першим говорив В. Кирик, який ще перед форумом був в Україні, де мали наради всі амбасади та консулі України. Він з приємністю поінформував про підписані договори з Румунією, Росією та Польщею, які мали територіяльні претенсії до України, та про інші договори та умови з іншими країнами та успіхи закордонного представництва України в багатьох країнах. На нараді в Києві було порушено справу привілеїв з'їзду в Україну для українців з діяспори та щоб пенсіонери діяспори могли отримувати свої пенсії, виїхавши в Україну, а пенсіонери з України, щоб могли отримувати їх на Заході.

Б. Ватраль — заступник голови Української Світової Координаційної Ради та голова комітету створення кредитівок в Україні, розповів про старання поширити фінансовий кооперативний рух в Україні.

Ю. Куляс розповів про перебіг форуму, який мав багато позитивів. З'їхалися делегати з багатьох країн, обмінялися думками, як покращити життя українського народу та українців на всіх континентах. На його погляд, були й негативи. Поперше він був слабо підготований, не було належної, як на наші стандарти, звітности його керівників та Контрольної комісії, резолюції були приготовані завчасно і їх не можна було поправити чи доповнити. Було багато різних комісій, в яких працювали особи з України та східньої й західньої діяспор, але їхні думки чи поради не були взяті до уваги пунктами резолюції. В своїм слові колишній Президент Л. Кравчук говорив про бажання мати в Україні одну Православну Церкву, але не сказав, що тією Церквою має бути Українська Православна Церква. Не сказано, що плянується зробити, щоб українська мова була скрізь мовою української держави. Всі області України мали однакову кількість делегатів, які були призначені Урядом. І деякі з них, чи відчувалося на залі, може б і не мусіли бути там, бо не раз висловлювали своє незадоволення, коли говорилося про вживання української мови, чи надання воякам УПА чи інших формацій тих самих прав, що мають ветерани України та інше.

Найкраще враження мали делегати з концерту та бенкету та відзначення шостої річниці незалежности України. Виступи були чудові, патріотичні й зразкові. Перебування Ю. Куляса в Маріїнському Палаці, осідку Президента України, показало, що він своєю красою і устаткуванням не гірший від Білого Дому ЗСА.

Багатьох людей турбує, чи подбають провідники демократичних та патріотичних партій створити умови, щоб мати у найближчих виборах осіб до Верховної Ради одну листу, щоб усунути з Верховної Ради комуністів. На жаль, такого об'єднання, через амбітність багатьох з провідників, тяжко сподіватися. Деякі з провідників звертались до Ю. Куляса, чи не міг би він очолити таке об'єднання, тоді може їм було б легше знайти спільну мову.

Серед неприємних речей згадав Ю. Куляс митницю у Львові, де пасажирів літака з Польщі, наповненого українцями, тримали в малій, непровітреній, гарячій кімнаті протягом двох годин, перераховуючи гроші та полагоджуючи „важливі інші справи". Американський підприємець, що був в тій групі, казав: „Якби мій бос знав, які я тут матиму клопоти, він ніколи не послав би мене сюди". І такі перешкоди робляться тим, що хочуть допомогти Україні. А росіяни на в'їзд в Україну не потребують візи, вони можуть безкарно компромітувати український Уряд і пропагувати відновлення російської імперії на території України, як у себе вдома. Чи не час би зробити українцям в своїй державі порядок?

О. Сергієнко

„Бабине літо"...

(Закінчення зі стор. 2)

бе та за інших. В умовах України це означає навіть необхідність примусити багатьох інших до свого вибору, не рахуючись з можливістю в подальшому втратити владу. Сучасна владна еліта України не мислить себе без влади або, наприклад, в опозиції. І небезпідставно, адже досі вона спромоглася запропонувати своєму народові лише стан перманентної гнітючої невизначености та грабунок під різними найпривабливішими гаслами. В Україні високий рівень освіти, отже, геть усі це розуміють. Тому друга причина „гойдання" на лінії „Схід — Захід" випливає з першої: на це питання намагаються переключити політичну енергію свідомої частини українського народу, адже в країні наближаються вибори, уникнути яких навряд чи вдасться. Але до чого може дійти країна, політична еліта якої вирішує найважливіші довготермінові питання, виходячи лише з інтересу власного політичного самозбереження, усім відомо.

ПОДІЇ

ЗУСТРІЧ З П. ЛАЗАРЕНКОМ

Ню Йорк. — Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій, Відділ УККА в Ню Йорку, влаштовують зустріч з народним депутатом України, головою партії „Громада", фракції „Єдність", головою Дніпропетровської Обласної Ради, колишнім прем'єр міністром України Павлом Лазаренком. Зустріч відбудеться у понеділок, 20-го жовтня, в УНДомі, 140-42 Друга аве. в Ню Йорку, початок о год. 6-ій вечора. Вступ — 5 дол.

45-ТА РІЧНИЦЯ МУЗЕЮ В ЧИКАГО

Чикаго. — Український Національний Музей в Чикаго влаштовує бенкет-бенефіс для відзначення 45-ої річниці свого існування. Почесний гість і доповідач — лейтенант-командир Гейді Стефанишин-Пайпер, кандидатка-астронавт НАСА. Бенкет відбудеться у неділю, 26-го жовтня, в Українському Культурному Осередку, 2247 захід Чикаго аве. Початок о год. 1-ій після полудня. Зголошуватися слід до Музею, 721 П. Оаклі бульвар, Чикаго. Тел. (312) 421-8020.

ПРОГРАМА VII КОНГРЕСУ СФУЖО

Докладна програма VII конгресу Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, який відбудеться у Торонто, поміщена у „Свободі", ч. 196 з середи, 15-го жовтня ц. р.

У ПОНЕДІЛОК, 13-ГО ЖОВТНЯ, в автобусовій катастрофі в канадській провінції Квебек загинуло 43 особи, а п'ять було важко поранено, коли їхній автобус з'їхав у глибокий яр. Свідки стверджують, що автобус віз пенсіонерів на одноденну прогулку, коли з'їхав з дороги у яр глибиною понад 60 стіп, на закруті стрімкої гори. Катастрофа сталася по полудні на одній з провінційних доріг, поблизу невеличкої місцевости Ст. Джозеф-де-ля-Рів на побережжі ріки св. Лаврентія, приблизно 60 миль на північний схід від міста Квебеку. Поліційні слідчі зосереджують свою увагу на несправних гамульцях, як найбільш правдоподібній причині тієї катастрофи. Крім того, пробують довідатись, чи шофер не мав будь-яких здоровельних проблем, які могли б спричинити катастрофу. Для встановлення цього буде зроблено посмертний розтин його тіла.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Київ „Динамо" — Нюкастл Юнд. — 2:2

В середу, 1-го жовтня, на Олімпійському стадіоні в Києві відбулися чергові змагання за першенство групи „С", в яких українські футболісти зустрілися з чемпіоном Англії, клюбом Нюкастл Юнд. Як ми вже згадували попередньо, в цих іграх в лізі чемпіонів Европи не так то легко здобувати перемоги. Доказом стала й ця зустріч, в якій українські футболісти почали з розмахом, здобували ведення 1:0, пізніше 2:0, але завзяті й холоднокровні англійці вдало використали помилки господарів, в кінцевій фазі змагань вирівняли вислід 2:2 і таким чином поділили точки — 1:1. Після цих змагань показник табелі групи „С" має такий вигляд:

	Точки	Ґолі
Київ „Динамо"	4:1	5:3
Нюкестл Юнд	4:1	5:4
Барсельона С. К.	1:4	4:5
Айндговен ПСВ	1:4	3:5

Чергові змагання відбудуться в середу, 22-го жовтня. „Динамо" зустріне Барсельону С. К. в Києві, Нюкастл Юнд. — Айндговен ПСВ у себе вдома.

Склад київського „Динамо": О. Шовковський, С. Боженар, В. Ващук, М. Волосянко, О. Головко, Ю. Дмитрулін, О. Лужний, С. Федоров, О. Хаткевич, С. Шматоваленко, О. Радченко, В. Белкевич, А. Гусин, Ю. Колитвинцев, В. Кардаш, В. Косовський, А. Шевченко, С. Ребров, П. Шкапенко, О. Михайличенко, Ю. Максимов. Головний тренер — В. Лобановський.

Вислiди змагань українських клюбів в Ню Йорку, Ню Джерзі

СК СУМ „Крилаті" — „Дейлі Нюз" СК — 7:1

В неділю, 5-го жовтня перша дружина „Крилатих" відбула чергову зустріч за першенство II-ої дивізії „Істерн Дистрикт Сакер Ліг", в якій здобула високу перемогу з клюбом, що його спонзорує нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз". Вже до перерви наші футболісти вели 5:0, що його здобули: А. Андрусяк — 2, М. Модяnош, С. Дякон і М. Гаванський. Після відпочинку „Крилаті" далі мали перевагу в грі, завдяки якій С. Борайко і знову Модяnош здобули чергові голі. В цьому часі суперники здобули свого почесного голя.

УСК Ню Йорк — Айнтрахт СК — 2:1

Вдало проводять ігри в новому сезоні обидві дружини УСК Ню Йорк. В неділю, 5-го жовтня перша дружина в зустрічі за чемпіонат II-ої дивізії „Космополітальної Сакер Ліг" здобула важливу перемогу з сильним німецьким клюбом „Айнтрахт", вислідом 2:1. Обидва голі здобули Дуракович і Розафіо — в першій половині. Після перерви німецькі футболісти провели ряд небезпечних контратак, але крім почесного голя, бажаного вирівняння висліду не осягнули. Резерва УСК перемогла вислідом 4:0.

УСВТ „Ч. Січ" (жінки) Статен Айленд „Сторм" СК — 5:1

Переможні голі здобули: Бала — 2. Рокін — 2 і Чавлінська.

О.Т.

ВІСТКИ УСЦАК

Подяка для УСЦАК за підтримку

Поміщуємо текст листа, що наспів з України до члена Проводу УСЦАК д-ра Ореста Поповича, в якому юні шахісти висловили подяку за підтримку. Цитуємо: „Добрий день, вельмишановний пане Орест Попович! Вибачте, що так довго Вам не писали. Майже два місяці я грала в турнірах у Румунії і зіграла досить-таки успішно. У першому турнірі серед жінок я зайняла третє місце, а в чоловічому з нормою міжнародного майстра — сьоме місце із 16-ти. У вересні, після конгресу ФІДЕ, чекаю присвоєння звання міжнародного майстра. Велике спасибі УСЦАК за подану нам фінансову допомогу. Ми дуже раді, що за нас переживають наші земляки, яким не байдужі наша доля та майбутнє України. Ми постараємося з честю представити Україну на чемпіонатах та виправдати Ваші сподівання. Нам дуже жаль, що через хворобу дружини Мирон Стебельський (голова УСЦАК) не зміг приїхати до Києва. Ми від усієї душі бажаємо їй швидкого одужання і на майбутнє — міцного здоров'я. Зараз я наполегливо готуюсь до чемпіонату Европи, який відбудеться у місті Таллінi і сподіюсь на успішний виступ. Від 2-го вересня я почала знову викладати шахи в гімназії. Після невдалого виступу на чемпіонаті світу до 20 років, Руслан зараз наполегливо готується до наступного чемпіонату і на цей раз збирається підкорити заповітну вершину. Як і обіцяли, висилаємо Вам розписки про одержання грошей. І ще раз велике спасибі!

Бажаємо Вам щастя та здоров'я

З повагою

Тетяна Кононенко,
Руслан Пономарьов

В залученні прийшли посвідки „Розписки" такого змісту:

Розписка

Я, Кадиров Шаміль, одержав від УСЦАК фінансову допомоги у розмірі 200 доларів 15 липня 1997 р. Підпис тренера.

Розписка

Я, Кононенко Тетяна Сергіївна, одержала від УСЦАК фінансову допомогу у розмірі 1,000 доларів. 15 липня 1997 р. Підпис Тетяни.

Розписка

Я, Пономарьов Борис Михайлович, одержав від УСЦАК фінансову допомогу для мене (200 дол.) і для Пономарьова Руслана — 1,000 дол. 15 липня 1997 р. Підпис тренера Руслана.

УСЦАК — Фонд допомоги шахістам: Тетяна-Руслан (Фонди зібрані до 1-го жовтня 1997 року)

500 дол.: Володимир Леканка; по 100 дол.: д-р Орест Попович, Стефан Кушнір; по 50 дол.: Роман Маселко, Роман Винник, Мирослав Зобнів, В. Ільчишин, Марійн Цьолко, д-р Омелян Коцопей, Едвард і Ольга Кухар, Стефан Яцик; по 25 дол.: Орест Лисинецький, Михайло Мартиненко, Микита Юрченюк, Теодор Стельмах, Володимир Грицин, Ігор Вітковицький, Петро Байко, Андрій Турчин, Марія Андрусяк, Олег Ященко; по 20 дол.: Марія Юркевич, Дарія Будна, Андрій Харамбура; 15 дол.: Петро Лещнинин; 10 дол.: д-р Євген Стецьків.

Одарочка повернулася в Україну

Мама з донею.

У серпні „Свобода" розповіла про діяльність в Україні християнської „Місії на Сході", яка рятує невиліковно хворих дітей. Серед таких була й Одарочка Олійник, народжена цього року в Краматорському. Промислові затруєння зробили це місто небезпечним для життя й немовля мало непереборні утруднення розвитку. Місія помістила дівчинку в спеціялізованому медичному центрі ЗСА, лікарі якого провели необхідні дослідження й заявили, що медична наука й практика покищо не встигають за впливом на життя індустріяльних технологій. „Тільки молитви можуть врятувати дитину!" — сказали вони.

Разом з молодою мамою Наталкою Олійник уся громада української евангельської церкви в Юніон молилася про здоров'я дитини. І Господь явив свою милість: до часу повернення в Україну вона додала два фунти ваги, значно краще виглядає. У жовтні Наталя Олійник з дитиною у супроводі добровільного працівника місії Роберта Ловмена вилетіла додому, везучи із собою багато дарунків від місцевих українців.

Левко Хмельковський

У ПОНЕДІЛОК, 13-ГО ЖОВТНЯ, фельдфебель центрального командування американської армії Роберт Галл був призначений на становище фельдфебеля американської армії. Призначення здійснив шеф штабу армії генерал Денніс Реймер, який підкреслив, що це призначення входить негайно у життя. Фельдфебель Р. Галл прийшов на місце фельдфебеля Джін Мек Кінні, котрого оскаржено за непристойну поведінку та небажані статеві залицяння супроти жінок-військовиків і віддано під військовий суд.

У СЕРЕДУ, 15-ГО ЖОВТНЯ, не зважаючи на протести, Крайове управління аеронавтики і дослідження космосу /NASA/ запустило у космос у дорозі до Сатурна, дослідчий апарат „Кассіні", порушуваний ядерною енергією. „Кассіні" злетів у космос на світанку з Кейп Канаверал у Фльориді на борті масивної ракети ракети Американської летунської фльоти „Титан" 4Б. Антиядерні активісти, котрі провадили послідну кампанію проти запущення у космос „Кассіні", попереджували, що радіоактивний плутоній може впасти на побережжя Фльориди, коли б стався будь-який припадок при його запущенні у космос. Одначе все пройшло гладко і згаданий дослідчий апарат розпочав свою семирічну подорож до кольцем обведеної плянети.

Внутрішня...

(Закінчення зі стор. 1)

ньої державної позики України з фіксованим доходом, що дозволить реструктуризувати заборгованість за облігаціями внутрішньої державної позики перед нерезидентами. Тоді держава зможе не погашати викуплені облігації за номіналом.

Щодо економічної ситуації, В. Суслов сказав, що спад промислового виробництва уповільнюється, з'явилися певні позитивні зрушення, але стан економіки залишається складним.

Партія...

(Закінчення зі стор. 1)

соціяльній сфері Партія „Реформи і Порядок" вважає створення необхідних умов для того, щоб кожний громадянин мав можливість заробляти, а непрацездатні отримували повноцінну допомогу. В економічному пляні партія виступає за незалежну банкову систему і тверду контролю за витрачанням бюджетних фондів.

На думку Соболєва, згідно з новим виборчим законом на змішаній основі, який „гальмується Президентом", номенклятура держадміністрації не зможе висунути своїх кандидатів у вибори. Він висловив надію, що вибори 1998 року стануть справжнім волевиявленням громадян.